Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 855 ՇԱԲԱԹ 8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1886 22 ՍԼՖԷՐ 1304

40 ՓԱՐԱ.

ԱՌԵՒԼՔ ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՇԱԿՈՒՆՔ ՕՐԱԳԻՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան արժողի	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Դուռաւոր » եւ տեղական թղթատարով տարեկան » »	240
Դուռաւոր համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ »	28

Դրամով դրկուած յրագրաց ճանրու ծախքը հնօրէնութեան վրայ է թղթատարութեան դրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ չտարուիր

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ, 1886

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՆՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

Կարող ենք վերջապէս ըսել թէ ինչ ինչ անհրաժեշտ բարենորոգմանց ճամբուն մէջ քայլեր առնուելու վրայ են։ Դիտեն մեր ընթերցողք թէ ազգային բարենորոգմանց մեծագոյնը մեզ համար՝ կրթական Բարենորոգումն է, որ չի բաղկանար միակ տնօրինութենէ մը, այլ պարտի լինել բովանդակութիւնն, ամբողջութիւնն կրթական ընդհանուր վերակազմութեան մը, ինչպէս և մասնակի բարւոքմանց։

Եւ մեք այսօր զոհոմեռեամբ պիտի նշանակենք Վարչական չնչոր մը կրթական թէ՛ ընդհանուր վերակազմութեան մը և թէ՛ մասնակի բարւոքմանց ճամբուն մէջ։

Տարիներէ հետէ ողբալի յետադիմութիւններ կրելէ և շատ մը հետաքրքրաշարժ արկածներ անցուցնելէ յետոյ, Դպրոցական Հրահանգ մը, ժամանակիս պիտոյից և փորձառութեան դասերուն համեմատ յօրինուած, վերջապէս վաւերացաւ Ազգ. Կեդր. Վարչութենէն, և գործադրումն հրամայուեցաւ։ Այս Հրահանգ, որ օրինական պարտաւորիչ ոյժ ունի ազգային հանրական դրամով պահպանուող վարժարանաց համար, դեռ չէ յանձնուած ի հրատարակութիւն, թէեւ ի մօտոյ լոյս պիտի տեսնէ։ Բայց եթէ առայժմ չենք մտներ անոր մանրամասնութեանց մէջ, կրնանք գէթ նշանակել անոր հիմնական սկզբունքներն։

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդն իշխանութիւնն աւելցնել թաղային վարժարանաց վրայ, հաստատել այս վարժարանաց մէջ ուսմանց և մեթոտի միօրինակութիւն, բառնալ ամէն թաղային վարժարանի մէջ ամէն տեսակ առարկաներ դաստալու շռայլութիւնն ու ժամավաճառութիւնն, և ասոր համար հաստատել թաղային վարժարանաց միջեւ դասակարգութիւն մը, և զայս ամենայն իրագործել իր անմիջական հսկողութեամբ Կրթական Ձեռնհաս Տեսչի մը և ի հարկին մէկ երկու օգնականի համար։ Կրթական Տեսուչը թաղէ թաղ և գիւղէ գիւղ շրջելով, թաղական Խորհրդոց և ընդհանրապէս թաղեցւոց աջակցութեամբ մի առ մի պիտի վերակազմէ ամէն դպրոց ըստ Հրահանգին հիմանց։ Վերակազմութեան աշխատութիւնն ուսարտէլէ յետոյ, անընդհատ այցելութեամբք ու քննութեամբք պիտի հսկէ հաստատեալ բարենորոգման անթերի գործադրման և արդիւնաւորման։

Բայց կրթական լաւագոյն ծրագրերն իսկ դատապարտուած են յամրութիւն, եթէ չգտնեն աշակցութիւն ուսուցչական ձեռնհաս մարմնէ մը։ Կարելի է անուանել Կրթական Տեսուչ մը որ իւր պաշտման պահանջած արժանիքն ունենայ. բայց կարելի է գրչի հարուածով մը ստեղծել ամբողջ դաս մը փորձ և հմտաւ ուսուցչաց։ —Խնդրոյն այս կարեւորագոյն կէտն ալ չէ վրիպած Ազգ. Վարչութեան ուշադրութենէն։ Մանկավարժ Պ. Դաւիթ Դալաթեանցն պիտի յանձնուի հրապարակային դասախօսութիւններ ընել մանկավարժութեան և անոր յարակից դիտութեանց վրայ, այսու միջոց ընձեռելով մայրաքաղաքիս հայ վարժարանաց և դաստատուաց խմբին ուսուցչական արուեստին վրայ գիտական ծանօթութիւններ տանալու։ Վկայեալ մանագէտի մը գործածումն իսկ մեր մէջ պիտի լինի գնահատելի բարենորոգումն։ Այժմէն քանի մը տարի առաջ ելեր էր մեր մէջ պիտի լինի ամէն թաղի, ամէն գիւղի մէջ։ Թաղի մը մէջ նախակրթարանին երրորդ տարին թողուլ պարտաւորուած աշակերտը գիւղի մը մէջ նոյն երրորդ տարւոյ ընթացքը կարող պիտի լինի շարունակել առանց դժուարութեան։ Ուսուցիչ մը ի՛նչ բան ի՛նչ դասագրքով ու ի՛նչ մեթոտով որ դաս տայ թաղի մը նախակրթարանին չորրորդ տարւոյ աշակերտաց, նոյն բանը նոյն ձեւով ու նոյն մեթոտով դաս պիտի տայ ուրիշ թաղի մը դպրոցին նոյն տարւոյ աշակերտաց։

Այս կարեւոր բարենորոգման դիտելի մէկ հանգամանքն է որ ոչ մէկ թաղի վրայ դրամական նոր բեռ մը կը դնէ։ Այն թաղերը որք արդէն չունին վեց տարւոյ դասընթացին համապատասխան դպրոց մը, դարձեալ չպիտի ունենան զայն։ Ընդհակառակն, այն թաղերը որք ընդունած են ուսմանց յայտագիր մը զոր գոհացուցիչ եղանակաւ իրագործել անկարող են, կա՛մ չորս և կա՛մ վեց տարւոյ նախակրթարանի ընթացքով չատանալ պիտի հարկադրուին։ Քիչ բան դաս տալ, բայց լաւ սովրեցնել։ և չկարծել թէ տղայ մը իւր թաղին մէջ իսկ կրնայ սովրիլ ամէն ինչ որ հարկաւոր է իրեն, — ասոնք են Հրահանգին սկզբունքները։

Մայրաքաղաքիս թաղային դպրոցներուն միօրինակութիւնն ու դասակարգութիւնն անչուշտ առանց ծախուց ձեռք չպիտի բերուին։ բայց հարկ եղած ծախքը Պաղտիրբարանը կ'ըստանձնէ, Եւմուտոյլին մէջ դնելով բաւական գումար մը Կրթական

ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍ ԼՐԱԳՐԱՊԵՏԱՑ

Նէվոյէ ՎրէՖՖ իւր վերջին թիւերէն միոյն մէջ, խմբագրական յօդուածով մը, խիստ սաստիկ յարձակում կ'ընէ ռուս կառավարութեան դէմ լրագրական օրինաց պատճառաւ։ Լրագրական այդ օրէնքները, կը գրէ Նէվոյէ ՎրէՖՖ, կամաց կամաց դէպի բանտ պիտի առաջնորդեն Բեղերապուրգի բոլոր լրագրաց խմբագիրները, պրոֆէսոր արդէն այժմ բանտարկութեան դատապարտուած են Նէվոյէ ՎրէՖՖն, Նէվոյէին, Պոթերբուրգսկայա Գազետայի և Ժիվպիսնոյէ Անքաղբէնէի խմբագիրները։ Սոքա ամենքն բանտարկութեան դատապարտուած են այն պատճառաւ որ պրեսայ խիստ և նեղասական յօդուածներ գրած են զանազան անձանց յուսի գործունէութեան նկատմամբ յիշելով նոցա անունն։

Նէվոյէ ՎրէՖՖ ասկէ հինգ տարի առաջ Վիէննայէն հրատարակեց յօդուած մը որ կը նկարագրէր թէ ինչպէս Բերգ անուն հրեայ մը անխնայ կը կողոպտէր Ռուսիայէն Վիէննա գնացող անձերն, որոց Բերգ առաջնորդութիւն կ'ընէր քաղաքին մէջ։ Այդ յօդուածն բոլորովին վայր ձգեց Բերգի պատիւն ու փարին և այնուհետեւ ոչ ոք կ'ընդունէր նորա առաջնորդութիւնը։ Բերգ տեսնելով իրեն հասած այս անիսխարինելի հարուածն, իւր անձնական շահերու դատրումը, ուզեցաւ մեկնեցաւ Բեղերպուրգի ու դատ բացաւ Նէվոյէ ՎրէՖՖի դէմ։ Նէվոյէ ՎրէՖՖի խմբագրութիւնը, նկատելով որ դատի յաղթութիւնը Բերգի կողմն է, առաջարկեց նմա 2000 ռուբլի պայմանաւ որ այլ ևս չշարունակէ դատը, սակայն Բերգ կը մերժէ յայտարարելով թէ ինքն մինչեւ այժմ ահագին գումար շահած կը լինէր և թէ այնուհետեւ դադրած են իւր շահագործութիւնը։ Բերգ կը շարունակէ դատն և վերջապէս կը վճռուի, և մեծ զարմացում առաջացնելու։ Նէվոյէ ՎրէՖՖի խմբագիրը երեք ամսուան բանտարկութեան կը դատապարտուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ Դուրուչէշմէ, Մեծ-Եղբարս Բեամիլ փաշայի ապարանքն երթալով տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

Ն. Սրբազնութիւն յետոյ Պալաթ գնաց ուր պիտի մնայ երկու օր եւ վաղն առաւօտ հանդիսաւորապէս պիտի պատարագէ Ս. Հրեշտակապետ Եկեղեցւոյն մէջ որոյ տօնախմբութիւնն է։

Քաղաքական ժողովը յառաջիկայ նստին մէջ իւր դրասեղանին վրայ պիտի ունենայ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան առաջարկներն և յատակագծերն ի վերաշինութիւն Հիւանդանոցի։ Հոգաբարձութիւնն իւր երէկի նստին մէջ վերջնապէս որոշած է Վարչութեան ներկայելի ծրագիրն որուն համեմատ կ'ստանձնէ վերաշինութեան գործն։ Այս ծրագրի գլխաւոր գծերն արդէն ծանուցուած են լրագրոյս մէջ։

Մուչէն հետեւեալ երկու հեռագրերն ստացանք երէկ իրիկուն.

ՄՈՒՇ, 6 Նոյեմբեր

«Մշոյ կրօնական դասն յաւուհատ վիճակի մէջ կը գտնուի խնամալով թէ Վան պիտի ղրկուի տեղւոյն Առաջնորդն, որ տասն եւ մէկ տարի գոհացուցիչ եղանակաւ Տէրութեան ծառայած եւ ազգը կառավարած է։ Ժողովուրդն յայտարարած է թէ չպիտի թողու իւր առաջնորդն։ Ցաւուն արդարութեան Լը խնդրենք որ խնդիրը քննուի եւ այնպէս առաջնորդի պաշտօնանկութիւնը կամ վերահաստատումն որոշուի։ Նոյնպէս մեր պարքը կառարած կը լինինք ծանուցանելով որ Արիստակէս եղբայրոյս իւր մէկ քանի ընկերներով ժողովրդեան պղտանքն հրաւիրած է իւր վրայ եւ եթէ անմիջապէս տակից չ'հեռացուցուի, պատճառ պիտի լինի խառնակութեան։

Իր դիմաց 12 վարդապետաց և 6 քահանայից
ՂԵՒՈՆԴ ՔԱՀԱՆԱՅ ԳԱԼՈՒՍՏ ՔԱՀԱՆԱՅ

* * *

ՄՈՒՇ, 6 Նոյեմբեր

«Առաջնորդնիս, իւր տասցած հեռագրոյ համաձայն, մեկնելու կը պատրաստուի ժողովուրդը սոյն որոշման դէմ բողոքելով կը յայտարարէ թէ չպիտի թողու զիւր Առաջնորդը։ Գաւառական ընդհանուր ժողովն ի նիստ գումարելով իւր երանելոյ բռնաբարութեանն վրայ ցաւ յայտնեց եւ այժմ կը խնդրէ հասու լինել թէ այս որոշում ո՞ր օրինաց համաձայն տրուած է։ Թղթատարութեան նամակներ յանձնած ենք որոց պատասխանով միայն կարելի է հանդարտեցնել ժողովուրդն։

Իր դիմաց գաւառական ընդհանուր ժողովոյ Մշոյ

Ապենդարէր ԱՐՄԵՆԱԿ — Ապենդէր ԿԱՐԱՊԵՏ

Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանի առաջին տարւոյ ձեւակերպութիւններն ամբողջացուցած լինելով, անոնց վերջնական արդիւնքն է հետեւեալը։

Վարժարանին աշակերտելու համար արձանագրուած ուսանողաց թիւն հասած էր 117ի։ Ասոնցմէ 96ը ներկայացած են քննութեան և 62ն արժանացած են ընդունելութեան։ Թոչակաւորաց թիւը կը հասնի 28ի, Հրներուներնը 34ի։ 62 աշակերտաց 19ը դաւառացի են և 43ը Պոլսոյ զանազան թաղերէն

Սպարթալեան Թագաւոր էֆէնտի որ մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաք կը գտնուէր, այս աւուր ռուսական շոգենաւով Իզմիր կը վերադառնայ։

Ցաւ ի սիրտ հարկադրեալ եմ ազգ. առնելու թէ անդիսադրելի արգելքի մը պատճառաւ Մէջմաճայը-Ախալ (Պատկեր-Հայկենաց) թերթը դժբաղդաբար այսօր պիտի չկրնայ հրատարակուիլ։

Ցիշեալ արգելքի շարժառիթը պիտի յայտնեմ առաջին տարիս։

8 Նոյմ. 86. Մ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

ՄԱՍԻՍի այս աւուր Թիւը կը պարունակէ.

«Կեսարիոյ վանքերն — Վանը Ս. Կարապետի (Վարանդէն). — «Նկարագրական — Էջմիածնայ վանքը (բժիշկ Աբրահամ «Նոր Դար») — «Երկու բարեկամներ-Վէպ (Թարգմ. Ց. Մ. Պոհանեան). — «Բանաստեղծական. Առ Ցակոբ էֆ. Մատթեոսեան ի մահ իւր վաղամեռիկ դստեր (Դալուստ Տէվրիշեան). — «Տեղագրական. Ուխտագնացութիւն մը ի Սեպուհ (Կ. Տ. Խաչատուրեան). Մասիսի խնդիրները. — Շաբաթական Սուրհանդակ. (Տ. Ա.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահն հետեւեալ պատուանշանները նուիրած է.

Պատուոյ Լեգէոնի առաջին աստիճան՝ Բարձր. Մեծ-Եղբարս Բեամիլ փաշայի և Աղբունեաց հրամանատար Վասիֆ Կապի Օսման փաշայի։

Նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Վեհ. Սուլթանի Թիկնապահ Ահմէտ փաշայի, Խարթեշիլի արարողապետ Իպրահիմ պէյի, Արտաքին գործոց նախարարութեան ընդհ. քարտուղար Նաում էֆէնտիի, նոյն նախարարութեան առաջին թարգմանիչ Տատուտ էֆէնտիի և Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Իմին պէյի։

Պատուոյ Լեգէոնի երրորդ աստիճան՝ Վեհ. Սուլթանի Թիկնապահ Ժոմալին գնդապետ Հաղդը պէյի և տեղակալ-գնդապետ Օսման պէյի, Խարթեշիլի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյի և Վեհ. Սուլթանի Թիկնապահներէն Մէհմէտ Թէվֆիզ եւ Ահմէտ Շէֆիզ պէյերու։

ՊՈԼԻՍԱՐԱԿԱՆ ԴՈՐՄԵՐ

Բաւղարս զօրավարն որ այս չորեքշաբթի օր պիտի մեկնէր Սոֆիայէն, իւր վերջնադրոյն պայմանաժամն երկարած է 9/20 Նոյեմբեր, այսինքն մինչեւ այսօր։ Զօրավարն այս զիջումն ըրած է նկատելով որ պուլկար խնամակալութեան և Նախարարութեան անդամոց ոմանք Թրնովայէն Սոֆիա ուզեւորելու վրայ լինելով, երկէ միայն պիտի կարենային ի ժողով դումարիլ պատասխանելու համար Զարին ներկայացուցչին տրուելիք պատասխանը։ Եթէ պահանջուած գոհացումը չտրուի Ռուսիոյ, Բաւղարս զօրավարն այսօր պիտի մեկնի Սոֆիայէն և կը կարծուի թէ Փիլիպէլի ու Կ. Պոլսոյ ճանրով պիտի անցնի։

* * *

Երէկ երիկուն առնուած Հէպարի հեռագիր մը, որ հրատարակուած է իւր կարգին, կը յայտնէ թէ Ռուսիոյ և Պուլկարիոյ յարաբերութեանց շարունակութիւնն անհնարին նկատուած է Բաւղարս զօրավարին կողմէ որ ռուս հիւպատոսաց հետ պիտի մեկնի այսօր պուլկարական հողէն։

Ռուսական դեսպան Պ. Նէկիտոֆ հինգշաբթի օրը Բ. Դուռն երթալով ի պաշտօնէ ծանուցեր է Բաւղարս զօրավարի մեկնումն որոշումն և յարաբերութեանց խզման հաւանականութիւնը։ Ռուսական դեսպանի այս զեկոյցին վրայ, Նախարարաց Խորհուրդն յարտասովոր նիստ դումարուելով, երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցեր է։

Թուրէֆ իւր այս աւուր խմբագրականին մէջ պուլկարական խնդրոյն վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ, եւրոպական Տէրութիւնք մինչդեռ մէկ կողմէ կը յայտարարեն որ իրենց նպատակն է խաղաղութիւնը պահպանել միւս կողմէ պատերազմական պատրաստութիւններ կը տեսնեն, մանաւանդ Ֆրանսա և Գերմանիա որք անդուլ անդադար կ'աշխատին իրենց զինուորական զօրութիւնն աւելցնելու։ Թուրք թերթն այս տեսութեամբ հակասութիւն մը կը նշմարէ եղած խոստումներուն և կատարուած գործերուն մէջ և կը յարէ թէ Տէրութեանց զինուորական պատրաստութիւնը ո՛չ միայն մեծ հոգ և մտատանջութիւն կը պատճառէ խաղաղութեան պահպանման համար, այլ նաև մեծ ազդեցութիւն կ'ընէ եւրոպական գործոց վրայ։

Թուրէֆ կ'աւարտէ իւր տեսութիւնները յայտարարելով թէ այս վիճակ երբէք պատերազմի մը առիթ չտար, այլ միայն բաղաքականութեան ընթացքը կրնայ փոփոխել։

—Բերլայի դեսպանատանց հասած հեռագիրը կը ծանուցանէն թէ պուլկար խնամակալութիւնն յայտարարութիւն մը հաներ է որով ի դէն կը կոչէ Պուլկարի բոլոր արու բնակիչներէն, մինչեւ 40 տարեկան եղողները։

—Ադր. Պոլսէն կը գրեն նոյմ. 4/16 թուականաւ.

«Երկու օրէ ի վեր Արեւ. Բուլղարիէ առնուած լուրերը բնաւ ապահովիչ չեն։ Անիշխանութիւն և անկարգութիւն առաւել քան երբէք կը տիրեն գաւառին մէջ։ Տեղական իշխանութիւնք ամեն ջանք ի գործ կը դնեն գաղթականութիւններն արգիլելու համար։ այս նպատակաւ խիստ հսկողութիւնք ի գործ կը դրուին սահմանագլխոյն վրայ։ Փիլիպէի մէջ ձերբակալութիւնք հետզհետէ կը բազմանան։ բանտերուն մէջ տեղ մնացած չլինելուն պատճառաւ, ձերբակալեալք քանակոծուելէ յետոյ ազատ կը թողուին»։

—Կրուէֆ հաղարպետն և Պէնտէրէֆ հարիւրապետն որք Ռուսճուգ կը գտնուէին, տեսնելով որ կրկին ձերբակալուելու վտանգին ենթակայ են, Օտէսա փախեր են։

—Սոֆիայէն նոյմ. 1 թուով կը գրուին առ Լիոնէ Ռոնտէն.

Խնամակալութեան եւ Պ. Զանքոֆի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար եղած փորձերն երբէք լուրջ կերպարանք մը չեն առած և չպիտի կրնան ելքի մը յանգիլ։ Պ. Զանքոֆ ինք չէր ուզեր ստանձնած այդ ձեռնարկին, նախաձեռնութիւնն և իւր (ռուսասէր) կուսակցութեան պատասխանող այն երեսփոխանն որ ստանձնած էր այդ հոգը, կտրեալ արտօնութիւն ստացած չէր իրմէ այդ պիտի պաշտօն մը կատարելու համար։ Այսու հանդերձ, երբ կոչում եղաւ իւր հայրենակցութեան, ուսանելով որ պարզապէս խաղ մ'էր այս, հրաժարեցաւ, իրմէ խնդրուած խորհուրդները տալէ յետոյ։ Իրեն համար մէկ միջոց կայ միայն Պուլկարիան ազատելու այն ճանապարհէն յոր ինկած է. այն է Ռուսիոյ պահանջմանց հետեւելէ կէս առ կէս։ Նախ պէտք է որ Խնամակալութիւնն անհետանայ, վասն զի նախատեսուած չէ Սահմանադրութեան մէջ։ Նախարարութիւն մը միայն պէտք է մնայ, Ռուսիոյ նշանակած եղանակու կազմուելով։ Այդ նախարարութիւն պէտք է ընտրել ազգային մեծ ժողովն եւ Ռուսիոյ հետ համաձայնութեամբ բարեփոխուելու են Սահմանադրութեան քանի մը կէտերն յետ որոյ կրնայ կատարուիլ իշխանի ընտրութիւնը։

Պ. Զանքոֆ կը խորհի նաեւ թէ ա՛զգ. այն Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարն, այլ եւ բոլոր կրթիչ ապագի և վարելու պետերը ռուս լինելու են։ Իւր կարծեօք, այս կերպով մի՛ն կարելի է վերակազմել պուլկարական բանակն։

Սէլամլըքի հանդէսը սովորական շքով կատարուեցաւ երէկ Հէրէքէ մզկիթին մէջ։ Հրամանաւ Վեհ. Սուլթանին, Սէլամլըքին ներկայ դտնուող վաչտերը զօրահանդէս մը կատարեցին դոր Ն. Վեհափառութիւնը մզկիթէն դիտեց և գոհունակութիւն յայտնեց այս առթիւ։

—Աբբունի թնդանօթարանի կից զենագործարանին մէջ պատրաստուած թնդանօթներու փորձերը կատարուեր են այս օրերս Զաթալճայի կողմերը։ Եղած փորձերէն հաստատուած է թէ այդ թնդանօթք ամեն կերպիւ կը համապատասխանեն պահանջուած կատարելութեանց։

—Հարիւր հազար ոսկւոյ փոխառութիւնը դոր Եկմտական նախարարութիւնն այս օրերս կնքեց Ղալաթիոյ ուղանաւորներէն, կառավարական պաշտօնէից մէկ մէկ ամսականի վճարման յատկացուած է։ Այս փոխառութեան համար սեղանաւորք հրապարակի վրայ մէճիտիէ դրամ ժողովելով, ոսկւոյ և արծաթի փոխանակութիւնը մէկ զուշի տարբերութիւն ունեցած է։

—Նախընթաց դիշեր ֆրանսական դեսպանատան մէջ ի պատիւ Միրզա Մոհսէնի խանի տրուած հացկերոյթին ներկայ էին, բաց ի պարսկական դեսպանէն և նորա խորհրդականէն, հելլենական դեսպանն, անգլ. դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Բէյտէի, ռուսական դեսպանատան առաջին քարտուղարը և Շղէ կոմսն։

— Թնդանօթարանի մէջ Քրիւբի բաղմաթիւ թնդանօթներ որոշուած են որք Դարդանէլի ամրութիւնները պիտի զրկուին։

—Դատական նախարար Ձէվատէթ փաշայի որդի և Պերատի Խորհրդոյ անդամ Մէհմատ պէյ յանձն առած է փիլիսոփայութեան դասախօսութիւններ ընել Պոլսոյ իւղիտական վարժարանին մէջ։

—Սաֆիթպէյ (Մուրիոյ դաւառ) կառավարիչ Սալիհ պէյ որ Պոլսոյ թիպլուտական Գ. շրջանակի նախագահ անուանեցաւ, Մանիսայի կառավարչին որդին է և Մեծ-Եղբարքս Բեամիլ փաշայի փեսան։

—Ադրիանուպոլսոյ կ'ասակալ Հաֆի Իզզէթ փաշա մայրաքաղաքս գալու հրաման խնդրած է, իւր ստացած պատուանշաններուն համար անձամբ իւր ընդհանկալիքը մատուցանելու յոտս Վեհ. Սուլթանին։

—Բէյճի Հրոս յանձնախումբեր ղրկած է Կ. Պոլսոյ շրջակայ գիւղերը պատրաստ ծախսոտ գտնելու։ Այդ յանձնախմբի անդամք ընդ ամենն 40,000 օխտա ծախսոտ գտնած են բարձր գներով և ղրկած են զայն Սաֆիրայի, Բիւչիւք-քէյլի և Բէյկոզ-Պուրկազի մթերանոցներն ուր 20ի՝ աւելի կառնայք և աղջկունք Կ'աշխատին ծխախոտի տերեւներու պատրաստութեան։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Պէպէն, երէկ գիշեր, Նոր Թատրոնին մէջ, կատարեալ «յաջողութիւն» մ'եղաւ. սիւն տեսարանն՝ երգով և մ'նուանդ սերուն ու նրբամիտ խօսքերով լեցուն կատակերգութիւն մը, որ խնդացուց, շատ խնդացուց հանդիսականները։

Եւ այդպէս ալ կար։ Պառոն մը և պառոնուհի մը պատմ մ'ունին Կասդոն անուամբ, քսաներկու տարեկան, զոր տարուին «Պէպէ» կը կոչեն, որովհետեւ կը կարծեն զայն ղերծ ամեն մոլութիւններէ, սիրան ու միտքը կոյս, մանրամով դիւրակամ ու վատոյժ։ Կ'երեւակայէք անշուշտ թէ այնպէս չէ բնաւ։ Պ. Կասդոն, երեսի վրայ թողած իւր իրաւաբանական հաւատմը, լաւագոյն կը համարի հեռաւոր զուարճութեանց, ժամանակն անցուելով խառնակեցիկ կանանց հետ, — անշուշտ այս ամենն առանց գիտութեան իւր մօր՝ որ հարար գդեանքներով կ'զբաղի իւր Պէպէն, և իւր հօր՝ այր միակ զաւակն է լրագրաց ընթերցումն, հետեւելով քաղաքական շարժման ու խորհրդարանաց ատենաբանութեանց։ Մինչդեռ թէ Կասդոնի ծնողք, իրենց զաւկին իրաւագիտական ուսումը կատարելագործելու համար, տան մէջ կրկնիչ դասատու մը կը բռնեն, Պ. Բէդէյեան։ Կասդոն կը համբուէ իւր ծնողաց դասերն առնուլ իւր Արթիւր բարեկամին հետ, որ ընկերն է իւր շահատակութեանց։ Այս դասատուութիւն խաղն ամենէն զուարճալի մասերէն մին է, զի մինչ Բէդէյեան տուն կուգայ օրինագրքէն հատուածներ, անդլիս երկու երիտասարդք կը խօսին իրենց բրած եւ ընելիք շահատակութեանց վրայ։ Երիտասարդաց երկու սիրուհիներուն գալը նոյնպէս խիստ ծիծաղաշարժ տեսարան մ'է. երիտասարդք, լաւագոյնս զբօսնելու համար, գուրս կը հանեն Պ. Բէդէյեան եւ իրենք կ'զօսնուն երգով եւ խօսակցութեամբ։ Կասդոնի հայրը վրայ կը հասնի նոյն միջոցին. աղջիկները կը փախչին, և պառոնը բացատրութիւն կը պահանջէ դատաւորէն թէ ինչ էին այն երգերն և դասատուն կոհարութիւնք։ Բէդէյեան կը չուարի, սակայն արթուն միտք մ'ունենալով, կ'ըսէ անմիջապէս թէ իւր աշակերտաց մտաց մէջ լաւագոյնս ազատութիւնս համար օրինագրոց հատուածները, երգով կ'ուսուցանէ զայնս։ Պառոնը կրկնել կուտայ այդ հատուածներն, եւ դատաւոր եղանակներ կը յարմարեցնէ օրինաց հատուածներուն զոր միաբերան կ'երգեն իւր աշակերտք։ Խաղը լեցուն է այս տեսակ ծիծաղելի տեսարաններով։

Նոյն միջոցին արդէն դատաւոր Բարիզ այցելութեան եկած են Պ. եւ Տիկին Բէնանիլաս, ազգականք պառոնին և պատրոնուհւոյն։ Կասդոն կը նշմարէ իւր քէՖն որ գեղանի է և կ'որոշէ անմիջապէս ի գործ ձեռնարկել, Տիկին Բէնանիլասի հնարքներու վայելելու համար։ Ուստի պատրաստին կը խնդրէ ժամադրութիւն մը եւ կ'ընդունուի։ Պ. Բէնանիլաս ալ իւր կարգ, հանդարտ ցուլի գիւսուն, կը սկսի անհաւատարիմ լինել իւր կնոջ եւ երիտասարդաց հետ համաձայնելով, խօսք մէկ կ'ընեն գիշերը միասին ժամանակ անցուցանելու համար։

Սակայն կը տեսնեմ թէ տղերքը կը ընդունին և ընթերցողը մեծ բան մը հասկցած չէ խաղին ամփոփութենէն։ Պառոնուն այն է որ խաղին երկրորդ և երրորդ արարածներուն չափազանց խնդուած են և զայնս պատմելը կը տեւէ երկար, շատ երկար։ Բաւ է ըսել միայն թէ, Պառոնն և Պառոնուհին վերջ ի վերջոյ կը հասկնան իրենց «Պէպէ»ին ինչ բարի ծաղիկ մ'ըլլալը, Պ. Բէնանիլասը կը կասկածի իւր կնոջ յարաբերութեանց վրայ Կասդոնի հետ, նախանձու տեսարան մը տեղի կ'ունենայ, սակայն Պառոնին մէկ ճարտար խորհուրդներ հիւ Պ. Բէնանիլասի կասկածները կը փարատին, և խաղը կը վերջանայ Պ. Բէդէյեանի սա նշանաւոր խօսքով. «Երիտասարդ մը իւր սիրակցութիւնները կ'սկսի նա՛ սուտ հիներէ, յետոյ ֆ-ֆոչներէ, և կը յանգի անմանացեալ կանանց», յայտագիր որուն կէս առ կէս հետեւած է Պէպէ։

Քանի մը խօսք ալ դերասանաց մասին. Պ. Տուչէ (Բէդէյեան) ի հանդէս եկաւ իրր առաջնակարգ կատակերգակ մը որ լաւ գիտէ արհեստին նրբութիւնները, ուստի եւ ջերմագոյն ծափահարեցաւ. Պ. Տիտէ (Կասդոն) չփոյած ու անուշակ տղա մը դերին մէջ, ու Պ. Լէկոնտ՝ ընտանեաց հօր յարգամեծար դերին մէջ, խիստ լաւ խաղցին։ Մասնաւոր յիշատակութիւն մը Տիկին Ժէսսաւի որ սպասուհւոյ դերը կը կատարէր,— որովհետեւ սպասուհի մ'ալ կայ, երախայրիք կատարելութեանց — այնքան դեղեցիկ կերպով։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻ
ՓԱՓԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Պ. Պ. ՓԱՓԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ պատիւ ունին ծանուցանել մեծարգոյ հասարակութեան թէ Լիոնի ամենակարեւոր և լաւագոյն գործարանաց հետ յարաբերութիւն հաստատած լինելով, այս անգամ եւս սովորական ընտիր ՄԵՏԱՔԻՍԵԱՅ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐՈՒ հաւաքում մը ինչպէս նաեւ Փարիզս վերջին նորաձեւութեան վերաբերող կառնէ-բէ-բէր տերել տուած են յոյժ հաճոյա և շահաւոր գներով։

Ցիշեալ վաճառատուները կը գտնուին ի Մեծ-Շուշկա Կ. Պոլսոյ։

Ի Բէյսպազի-խան թիւ 3. 4. 8.
Ի Բիւրքիւլէր » 21.
Սանտալ Պէդէսթէնի դուռը » 34.
Ի Դարիսաքճըլար պարը » 31. 33.

1—56

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ
ԱՅԺԱՆՍ ՀԱՂԱՍ

ԽԶՈՒՄ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԴ ՄԷՋ ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ

Սոֆիա, 19 Նոյեմբեր

Քաղաքս զօրավար երէկ Պուլ ար կառավարութեան յանձնեց ծանուցագիր մը ուր կ'ըսէ թէ իրաւունքնք կ'ապացուցանեն որ Ինքն հակալութիւնն որոշած է գործել չանսալով Ռուսիոյ։ այս կերպիւ Պուլկար կառավարութիւնն անհնար գործած է Ռուսիոյ հետ յարաբերութեանց շարունակութիւնը։ կը ծանուցանէ հեռաւոր թէ յառաջիկայ շաբաթ (այսօր) պիտի մեկնի, իւր հետ տանելով Պուլկարիոյ ամեն ռուս հիւպատասանաց պաշտօնեայները։

«ՄԵՂՄԱԳՈՅ» ՃԱՌ ԲԱԼՆՈՒԻ ԿՈՄՍԻՆ

Վիէննա, 19 Նոյեմբեր

Աւստրիական պատուիրակութեան Ցանձնաժողովոյ երէկի նստին մէջ, Բալնոքի կոմս կրկնեց իւր ծանօթ յայտարարութիւնները։ Կը հաստատէ թէ Ռուսիոյ հետ մերձեցումն երբէք ալեսած չէ։ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ կեցող բարեկամութիւնն։ Կը հաստատէ թէ առաջին անգամ Պուլկարք բռնաբարած են Պէրլինի դաշնագիրը։ Կը խոստանի թէ Պալքանեան երկրաց մէջ, ռուս գաղթականներն աւելի բարեմիտ են Աւստրիացի և Հունգարիացի գաղթականներէն։ Կը հաստատէ թէ Աւստրիոյ համար կարեւոր է բարեկամական յարաբերութիւններ ստեղծել Ռուսիոյ հետ։ Կը յարէ վերջապէս թէ տերութիւնք այս պահուս կը քննեն Պուլկարիոյ նոր իշխանին անուանման խնդիրը։

Այս ճառին նպատակը լինել թուի մեղմել կոմս Բալնոքիի նախորդ յայտարարութիւններն որք յոյժ ազդու թուեցան Ռուսիոյ նկատմամբ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք, 19 Նոյմ.

Ընդդիմադիր կուսակցութեան անդամոց մեծ մասը, Պ. Տէլիեանիի ստէպ գուսարուելով, որոշեցին բոլորք մ'ուղղել առ ժողովուրդն ընդդէմ երեսփոխանաց ժողովոյ լուծման։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ, 12 Նոյմ.

Պ. Կաֆէտ Ֆրանսական Ակադեմիոյ անդամ ընտրուեցաւ փոխանակ հանգուցեալ Պ. Ֆալլուի։

Դամասկոսի Ֆրանսական հիւպատոս Պ. Ժիլլէռ. Հալէպի հիւպատոս անուանեցաւ փոխանակ Պ. Բէռէդիէի որ Դամասկոս փոխադրեցաւ նոյն պաշտօնով։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 8 Նոյմ.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹԼԹԻՑ
Օսմանեան Քոնսոլիտ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Մխոց. D. Ութ գ. կ.		15 18
Գրաւոյին գոցուելէն վերջը	»	15 20
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	15 21
Բարձրագոյն գին	»	15 23
Նուազագոյն »	»	15 20
Կէս օրին		15 23

ԻՍԹԻԴՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		34 06
Այս առաւօտ		34 30
Կէս օր		34 31
Փոխառութիւն 1858)	A. Ութ	23
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	B. » »	14 15
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	C. » D.	15 21
» 1873)		

ԻՆԵՖԼԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երէկ իրիկուն գոցուելուս	82 30
Այս առաւօտ բացուելուս Գ. Կ.	82 30
Կէս օրին	82 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 19 Նոյեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Լէգիս. քանսոլիտ	102 1/16
Ռոմ. » Ութերի Գ. բացուելուս	14 1/16
» » » գոցուելուս	14
» » » Ա.	23 1/2
» » » Բ.	14 1/2
» » » Գ.	14
Օթոման 1871	73 3/4
Փոխառութիւն 1877	85 1/4
Պանք Օթոման	10 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873	97 3/4
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	74 5/8
» առանձն. (Բրիմիէ)	94 5/8
Ցարդ Պանիէ	72 1/4
Տօմանիալ (փոխառ. Բոլիէր)	96 1/4
Հունգարական պարատեղթ 4%ի	— —
Ֆոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 526

Վիէննա, 19 Նոյեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Ֆոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 10
Օսմանեան երկաթուղի	17

Բարիզ, 19 Նոյեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %ի	109 75
» » 3 %ի	82 87 1/2
Օսմանեան քանսոլիտ Ութերի Դ. բացուելուս	14 30
» » » գոցուելուս	— —
» » Ութերի Բ.	14 50
» » Գ.	14 20
Օսմանեան երկաթուղի	33 75
» Բեժիի բաժնեթուղթք	398 75
Պանք Օթոման	522 50
Դրեսի Լիոնէ	593 75
» Ֆոնսիէ	1421 25
Բաժնեհատու Լիոնի	— —
Յուէզի ջրանցք	2103 75
Իտալական 5%ի 1877ի	101 3/4
Իտալական Ռանթ	101 40
Եգիպտական միացեալ	378 75
Օսմանական (արտաքին)	65 5/8
Բրիտանիէ թիւրք	356 25
%ի Հելլենական	310
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 36

ԲԱՐԻԶ ԹԻԹԻ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 19 Նոյեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %ի	— —
Օսմանեան քանսոլիտ Ութերի Դ	14 37 1/2
Եգիպտական	380

ԱՌԱՋԻՆ ՈՒՂԻՂՈՐՈՒԹԻՒՆՍ
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

14 ՅՈՒՆԻՍ

Աւստրիական դեսպանատունն լուսաւառուած է, զի ունի երեկոյթ Անդէն, մեզ ծանօթ անձերէ զատ, օսմանեան դեսպանատունի առաջին քարտուղարն, Օհան Պաղտասարեան էֆէնտի, դեղեցիկ ազնիւ, իմաստուն և դեսպանի չափ ազդեցիկ, Կոստանդնուպոլսի աւստրիական դեսպանատունի խորհրդականն, Պ. Տր Քօսժէյ, ճարտար դիւանագէտ որ կը խօսի թուրքերէն, Ցաճկաստանի արտաքին նախարարութեան քաղաքական դիւանի պետն, Ֆէրիտուն պէյ, Պէլժիքի օսմանեան արտասովոր պատուիրակն և լիազօր դեսպանն, Թարաթէտսօրի էֆէնտի, Իտալիայի դեսպանն, կոմս Տը Լոնէյ, սրամիտ և սրաբեթ, լայն ճակատով և թաւ մօրուքով, և արդէն խուլ թեւեւ դեռ երիտասարդ, և Աւստրիա-Հունգարիայի դեսպանն, կոմս Քարօլիի, գրեթէ խուլ, բարձրահասակ և խարտեաշ, փառաւոր մօրուքով և անվերջ պեխերով։ Իւր կին, աւելի ուշիմ և ազդեցիկ, կը փայլի իգական սեռին մէջ, զի է աշխարհի գեղեցկագոյն կիներէն մին և հունգար գեղեցկութեան հրաշակերտն։ Իւր պատկեր, մի հոյակապ արուեստագիտի նկարուած, կը կանգնի մի յատուկ սենեակի մէջ, և հիւրերն, հիապիշ դիտելէ յետոյ այս չքեղնաղ կտաւ, զոր մի կանթեղ կը լուսաւորէ Տիրամօր պատկերին պէս, կը փնտռի դիմել ընագրին, որ կը ժպտի զերդ մի Ամպոն որ վարժուած է յաղթել։

15 ՅՈՒՆԻՍ

Գերմանիայի ոստանն, այս եղանակի մէջ, կը նմանի մի ճշմարիտ հնոցի. այլ մարդ կը զոմանայ երբ պատահի Պ. Մաքէնզի Ուալլեսի պէս մի անձի։ Գրաբ-ի թղթակիցն Բէգերսպուրկէ փոխադրուած է Պէրլին, որ կը գրաւէ այժմ մամուլի բոլոր ուշն։ Ա.ստ անգլիացի գրագէտ, որ նկարագրած է ռուս ժողովուրդն մի հատորի մէջ որ եղաւ դասական, ունի մի նշանաւոր նրբամտութիւն, զոր սակայն գիտէ պրօղել մի արտաքին պարզմտութեան տակ, թէեւ աչքերն կը մատնեն զայն իրենց ծալքի ամիս

ձերէն զատ, ռուս դեսպանատունի խորհրդականն, Պ. Արաբօֆ, որ խարտեաշ գլուխն կը փոթորկի դիւանագիտական հոգերով, Տաճկատանի արտաքին նախարարութեան խորհրդականն, Բարնիս էֆէնտի, Անգլիացի որ իւրացուցած է Թուրք բարոյականն, Յունաստանի դեսպանն, Պ. Բանկվի, ծեր և կարճ, 'զոր Գերմաններն կը մեծարեն իւր հմտութեան համար, Սերվիայի արտաքին նախարարն, Պ. Ժ. Ռիսդիչ, Թուխ մորթով, սեւ մօրուքով և աղքատ դէմքով, Ռումանիայի նախարարապետն, Պ. Գռադիանօ, համակիր գլուխ, և արտաքին նախարարն, Պ. Գոկմնէչեանօ, մեծամանչ եւ մաղեղ, կոմս Եուլիուս Անդրասի, շիկամորթ, սեւաչեր և նրբահասակ, այր վրայ գերեցիկ սեռն կը նշմարէ ասպետական վեհութիւն, և Բրլ օվ Պիգընսֆիլտ, որ կը դեղերի պատերին տակ, գոռալ և վայրի, և հազիւ կ'ողջունէ միւս լիազօրներն։

18 ՅՈՒՆԻՍ

Ռուսաստանի դեսպանն է պարօն Տ'Ուպռիլ որ Ֆռանսացոյ պէս կը խօսի ֆռանսերէն, որպէս գրեթէ բոլոր Ռուսերն։ Պէտութեան և պարտի նախարարն է պարօն Տը Շլարնից, ադնիւ անձ որ սկսած է ծերանալ, իւր կնի է մի սիրուն երիտասարդուհի, բարեկրթութեան և համեստութեան տիպար, 'զոր շատեր կը նկատեն իբր Պերլինի առաջին տիկնին։ Ա.յլ վերադառնանք մեր պանդուկ, որ պէտք հիւրասոցն կը պարփակէ անթիւ հաւատիրեալներ, գերմանացի հրեայ, զի մի եբրայական հարցնիք կը կատարուի անդ։ Արարօղութիւնն է պարզ և կարճ. հարմնակներն կ'երգեն շարականներ, որը, տրպուած, կը բաշխուին ժողովուրդին և են գերմաներէն, եբրայական ցանցառ տողերով ընդհատուած. ռաբբին կը քարոզէ գերմաներէն, կը մատուակէ գինի փեռային և հարսին, որը կը խմեն նոյն բաժակի մէջ, և կը հրաւիրէ 'զանոնք տալ իրենց սիրոյ ապացոյցն։ Թագաւոր և թագուհի կը փուքնան համբուրել իրար հրապարակաւ։ Մաղթենք որ չը մոռանեն երբէք այն նրբամիտ հեղինակի պէս որ կը նմանեցուցնէ ամուսնութիւնն մի պաշարուած քաղաքի. արտաքինները կը ցանկան թափանցել անդ, ներքինները փախչել անտի։

19 ՅՈՒՆԻՍ

«Ժուռնալ դէ Տէպա»ի և «Ժուռնալ դը Սէն Բէթերսպուռ»ի ռուս թղթակից Պ. Արթուր Ռաֆֆալովիչ յիսոյ, դեռահաս գրիչ որ, տարբեր սկզբնատառներով շէշ-կ-ոյ, կը դրէ Գերմանիայի աւետարանական եկեղեցոյ նախագահն և Պէրլինի առաջնորդն, Պ. Հէրմէս, պատկառելի կրօնաւոր որը նայուածքն ունի սրբութիւն և խօսքն օծում։ Գիշեր է, և անգլիական դեսպանատունի երեկոյթն կը համախմբէ, արդէն յիշատակուած անձերէն զատ, «Դայլի»ի բարիզեան թղթակիցն, Պ. տը Պլուվից, ճաղատ, տակառի պէս կարճ և լայն, հրէական նրբանուութիւնով օժտուած, Ռուսաստանի պետական խորհրդականն և Երզրումի նախկին հիւպատոսն, Պ. Նիդպայ Իվանով, դիւանագէտ որ, ճանաչելով ուղղկիցս, կը համբուրէ անոր աջ և կ'անուանէ 'զայն «Հայրիկ», Զաբի ազնուական պալատականն և ռուս դեսպանատունի առաջին քարտուղարն, Պ. տը Քօցէպիւ, Բէրդերսպուրգի յոյն դեսպանն, Պ. Վրայլաս Արմէնի, ծեր և բարձրահասակ խմաստասէր այր քաղաքաբարոյութիւնն կը համոզէ իւր հայ ծագման, Հռոմի աւտրիական դեսպանն, պարօն Տը Հայմերլէ, որը դեղին կը յիշեցնէ ծիլ Սիմոնի պատկերն, կոմս Շուվալօֆ, համակիր և պերճախօս, և Անգլիայի դեսպանն, Լօրտ Օտո Ռըսլը, որ դեռ կը պահէ իւր մատենադարանի մէջ Միլդրնի հայ թարգմանութիւնն (Դրախտ Լուսաւոր), 'զոր Աւդերեան ձօնած է իւր առատաձեռն հօր։ Դեսպանուհին, կճեայ արձանի պէս պղտպղտուն, արժանապէս կը ներկայացուցնէ բրիտանական գեղեցկութիւնն։

20 ՅՈՒՆԻՍ

Թէեւ եւրոպական քաղաքներն ունին ընդհանրապէս մի տեսակ միօրինակութիւն, ուր արեւելեան ուղէսորն զուր կը փնտռէ անակնկալն բանաստեղծութիւնն, հեռաբերբերաշարժ խումբեր մերթ կը նշմարուին անդ։ Ահա երկու ճերմակ շուներ, տօթակէզ գլխիկոր և լեզուակախ, որը կը քաշեն մի սայլակ ուր երկու խարտեաշ մանկիկներ կը տատանին ցնցոտիներով։ Մի հէգ կին կ'առաջնորդէ 'զանոնք, մայրն անշուշտ, գեղջուկ հագուստով ծածկուած։ Ահա մուրացիկ ամիներ. այրն է կոյր, կինն կմախք։ առաջինն կը փչէ սրինգ, երկրորդն կը հիւսէ գուլպայ։ Նուագարանն կարտասուէ, թարգմանելով իրենց վիշտը։ Ի՞նչ տխուր երաժշտութիւն։ Եւրոպացին իսկ, որ կը կարծէ թէ իրաւունք ունի հաճելի մարն, թէեւ թոյլ զէնքերով կը մաքառի աղքատութեան դէմ, կաղդուսի այդ ողբմ նուագներէ, և Գերմանն, որ ստացած է կծծութեան հմբաւ, կը նուիրէ իւր լուսայ, թէեւ ոչ առանց վարանման։

21 ՅՈՒՆԻՍ

Զօրապետ պարօն Տը Պիլոդ, Շուէյնօրվէկիայի արտասովոր պատուիրակն և լիազօր դեսպանն, կը բնակի մի սիրուն ապարանի մէջ։ Կը գովէ թուրք ժողովուրդն և ճանչցած է մի քանի բաշաներ որոց կը համակրի։ Ա.յլ թողունք երկրորդական ներկայացուցիչներն և դիմենք Աւստրիա-Հունգարիայի դեսպանատունն, որը երեկոյթն կը համախմբէ առաջնակարգ անձնաւորութիւններ։ Որպէս միշտ, տեսակցութիւններն կը կատարուին ոտքի վրայ և կը տեւեն կարճ, զի երեկոյթն կը գրաւէ հազիւ մի քանի ժամեր և ծանօթ անհատներն են յոյժ բազմաթիւ։ այլ այս արագ բանակցութիւններ ունին ծանրակշիռ կարեւորութիւն, զի մի ամբողջ աշխարհ ճակատագիրն կրնայ կախուած ունենալ անոնցմէ։ Վիրաբոյժն կարծոյն կը գործէ մի ակնթարթի մէջ, այլ կրնայ պատճառել կեանք կամ մահ։ Դիւանագիտութեան մէջ, նպատակն է տիրապետութիւն։ արդարութիւնն լոկ յայնժամ կը յիշուի երբ կարենայ ծառայել իբր միջոց։ Հէգօրի իրաւունքն է հզորագոյն իրաւունքն։ բրուսիական դպրոցն, գէթ անկեղծ և տրամաբան, կը խոստովանի զայն հրապարակաւ։ Վա՛յ տկարին։

22 ՅՈՒՆԻՍ

Տեսնելէ յառաջ գահաժառանգ իշխանի պալատական մարդախտն, կոմս Էոյլէնպուրգ, գիտենք Վեհաժողովի սենեակն մի պատի մէջ ուր Թէ՞սրդ ֆէ Պէռռ, որ կը վախէ խուժանէն, կրնայ հանիլ իւր ապարանի պարտէզն։ Սենեակն, ասուհետեւ պատմական, ունի փայլուն տախտակամած, ընդարձակ գորգ, կանաչ չուխայով ծածկուած պատուհաններ գրասեղան, գեղեցիկ թիկնաթոռներ, հնգատեղն աշտանակներ որը կը ցցուին պատերէն, հոյակապ ջահ որ կը կախուի ձեղունէն և յաղթ վարագոյրներ. թուղթեր, կաղամարներ, գրիչներ, գիրքեր եւ աշխարհացոյցներ սփռուած են գրասեղանին վրայ։ ժողովուրդն խռնուած է պալատին առջեւ, գիտելու համար լիազօրներն որը կ'երթան նստի։ առանը կը հանին կառքով, անգլիական նախարարապետն զատ, որ կը քայլէ, իւր քարտուղար-խորհրդականի բազուկին վրայ յեցած։ Ռուսաստանի առաջին պատուիրակն կը հանի պատգարակով. անտարբեր խուժանն կ'ոգեւորուի խկոյն և կ'ողջունէ զայն համակիր ցոյցերով։ գլխարկներն կը խոնարհին, և այս քաղաքն մէջ միակ ժողովրդական լիազօրն կը չարժէ գլուխն դէպ ա՛ղ և ձախ, վառելով իւր մշանջենաւոր ժպիտ։

23 ՅՈՒՆԻՍ

Արքունի հրապարակն պճնուած է ցաղթութեան կոթողովն, որը կոչուած է անմահացուցեալ 1870ի նախճիրներն։ չքեղ սիւն, որը կատարն կ'ամառնայ մի թեւաւոր կոյս, որ աջովն կը կարկառէ պսակ և ձախովն նիզակ։ Ֆռանսացին կը ձգէ անոր վրայ մի տխուր ակնարկ և կ'անցնի արագ մինչ Գերմանն կը փքանայ ցուցնելով զայն իւր կնոջ և զաւակի։ Կառավարութիւնն, ահաբեկելու համար յեղափոխիչներն կամ յայտնելու համար համախմբ Եւրոպայի իւր զինուորական զօրութիւն, ամեն առաւօտ կը զարթեցուցնէ քաղաքն փողերով և թմբուկներով, որոց կը հետեւին մի քանի վաշտեր, գրեթէ ռուս համազգեստով. ասոնք կը պատանին կայսերական պահպանին, որ կը պարունակէ, առանց բացառութեան, բարձրահասակ, խարտեաշ, կորովի եւ բարեդէմ երիտասարդներ։ Եղական երկիր, որ կը միացունէ քաղաքակրթութեան երկու հակընդդէմ երեւոյթներն, բիրտ ոյժ և մտաւոր զարգացում, արիւն և միտք։ Ժառանգականութիւնն կը ներդործէ հզօրապէս։ Վանդալն չ'է եղած անհետ, այլ գիտուն Վանդալն յաջորդած է ռազմ Վանդալին։

24 ՅՈՒՆԻՍ

Տեսնելէ յետոյ Հէսի Ալէկզանտր իշխանն, խրոխտ սպայ ոսկեճամուկ համագգեստով, և Ռուսաստանի առաջին լիազօրի խորհրդականն, պարօն Ժօմինի, լուռ և չէկ, երթանք քաղաքի դըլխաւոր շիրմատունն, դրախտի պէս գեղեցիկ, սեղ դամբաններով պճնուած, ուր մեր երկու արքեպիսկոպոսներ կ'օրհնեն էշեան Նիկոլաս Շանչէանցի տապանն, դժբախտ երիտասարդի լուսանկարովն զարդարուած. անմխիթար մայրն կը փարի ցուրտ քարին, ուր կը հեղու աչքերէն սիրտն որ կը սպառի կաթիլ առ կաթիլ։ Դերեզմնատունէն անցնինք կայսերական պալատն, ուր սպիտակափառ վեհապետն կը տանջուի իւր արենահոս վերքերէ։ Ելնենք ներքին սանդուղքն վեր և դիտենք արձանն մի հրեշտակի որ բրուսիական արծուին կ'ընծայէ ոսկի թասով ջուր։ Ներկայանանք Աուկուստա կայսրուհոյն, ադնիւ և բարեպաշտ եւ դեռ բարեդէմ, ում մի տոհմիկ նաժիշտ կ'ընկերանայ պատկառօտ։ անջատուինք արարողապետն, կոմս Նէսելրօտ, և կայսերական թիկնապահներն, կոմս Լէհնտորֆ և կոմս Արնիմ, վիթխարի սպայեր, շլացուցիչ համազգեստներով։ Զը մոռնանք գիտել ֆըռանսական դեսպանատունի երեկոյթին մէջ, երեք նոր դէմքեր. Պ. Տը Մառէլ «Ժուռնալ դէ Տէպա»ի թղթակիցներէն մին, զօրավար Արտա, Անգլիայի արքունի երկրայտի, և կոմս Տը Քէռադռի, հանրածանօթ։

25 ՅՈՒՆԻՍ

Ցիշատակենք մի քանին այն չէնքերէ որոցմով Գերմանիայի գեղեցիկ ոստանն կը պանծայ։ Կայսերական անցքն կը պարփակէ փարթամ կրպակներ։ Սենակոն, 1867ին նորոգուած, կը նկատուի իբր հրեայ ժողովուրդի ճոխագոյն աղօթարանն։ Ս. Հէտուիգի եկեղեցին օրինակուած է Հռոմի Պանթէոնէն։ Օրբրնհաուզ կրնայ պարունակել 2,000 թատրատեսներ և ունի հեղինն տաճարի ձեւ։ Արքունի թատրն է աւելի ընդարձակ և շքեղուած է 1819ին։ Արքունի գրեակն, որ ունի մի չքեղ մատուռ, անուանի է իւր նկարներով։ Կաթողիկէն կ'ամառնայ մի սիրուն գմբեթ։ Զինարանն է մի գեղեցիկ յիշակերտ, արձաններով և արձանախումբներով պսակուած։ Այն պալատ, ուր աւագանի և երեսփոխանութիւն կը կատարեն իրենց նիստեր, կը բարձրանայ Լայբցիկէրզդասէ անուն փողոցին մէջ։ Լաձենքի թանգարանն ճոխացած է Բաուլբախի, Վէլասդուէզի, Սալվատօռ Ռոզայի և Տրլառօչի նկարներովն և Թորվալսընի արձաններովն։ Սպայական ապարանն ունի խիստ երեւոյթ։ անդ կը բնակի այն ալէղարդ սպարապետ որ երկար ամերէ ի վեր իւր դրօշի վրայ բեւեռած է յաղթութիւնն։

26 ՅՈՒՆԻՍ

Անգլիական դեսպանատունի չարաթական երեկոյթն ունի արտասովոր փայլ և ոգեւորութիւն։ Դիտենք անդ, մեզ ծանօթ դէմքերէ զատ, Զինասանի դեսպանն, Լիու, որ կը կրէ ազգային համազգեստն և ունի սուր ձայն և դարշահոտ շունչ, որպէս այն բոլոր Զիներ որոց պատահած եմ։ Դերման վեհապետի հիւանդութիւնն սուգի մէջ ընկղմած է ամբողջ քաղաքն։ այս սուգ կը հարկադրէ դիւանագիտական երեկոյթներն որ արտաքսեն երաժշտութիւն և կարաւ։ սակայն Անգլիացիներն կը նուազեն իրենց ազգային երգ (Բռ.ռ, Պրէ՞ռռէ՞ռ) և կը պարեն խնդալով։ այս լուրջ ցեղ կ'արտայայտէ մի մանկական ցնծութիւն, և նախարարապետի մեայլ և խորհրդաւոր կերպարանն կը ճառագայթէ։ Ռուս պատուիրակութեան դէմքն կը թարգմանէ վիշտ և զայրոյթ. միւս լիազօրներն ապշած են և կը փբփսան իրարու հետ։ Թղթակիցներն, հետաքրքրութեան տենդէն լափուած, լուր կը մուրան դիւանագէտներէն, որոց կը հետեւին շղմղոլիկ հուրի պէս։ այլ լոկ նախարարապետն գիտէ ամեն բան, և նա բոլոր դիչերն կը նստի անդ։ դեսպանուհոյն քով և կը խօսակցի անոր հետ, որպէսզի ոչ ոք համարձակի մօտիլ իրեն և քաղել տեղեկութիւն։ Պատճառ։—Այսօր յայտնուեցաւ Կիպրոսի պայմանագիրն։

ՄԻՆԱՍ ՁԵՐԱՋ

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՏԱՐՆԵՐԻ ԱՋՔՈՒՄ

Հռչակաւոր բանաստեղծ Բօդենշտեդտ «Հայկական Դրագարանի» առիթով մի բաւականին ընդարձակ յօդուած է գրել Հայերի մասին, որ կրում է (ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՆՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ) վերնագիրը։ Այս յօդուածի սկիզբը թողնելով, առաջ ենք բերում միայն հետեւեալը.

Այն անձնուրացութիւնը, որով հայրենիքում ապրող, պլ իաւորապէս երկրագործութեամբ և խաղաղասիրութեամբ զբաղող Հայերը, նուիրած են իրանց կրօնին, նոյնքան մարդկային զոհեր է պահանջել, որքան և ամայեցուցիչ պատերազմները, բայց և աւելի ու աւելի ամրապնդել է այն ներքին համերաշխութիւնը, որ սոցա կապում է օտար ազգերի մէջ ցրուած կրօնակիցների հետ, այնպէս որ այս օրուայ օրը Հայերը ամենուրեք ուր եւ ապրում լինին, թէ Ասիա թէ Աֆրիկա, թէ Եւրոպա, անձնիւր ընդհանրութիւն են կազմում, որոյ մէջ իրանց նամանաւանդ կենցաղաւարութիւնն և ազգային առանձնութիւնը — աւելի կամ պակաս խստութեամբ պահպանում են։ Նոքա ընդհանրապէս մի օրինակելի գերդաստանական կեանք են վարում, իրանց զաւակներին խնամուած կրթութիւն են տալիս, խաղաղասէր են, չափաւոր և խնայող, բայց մի եւ նոյն ժամանակ, իրանց միջոցների համեմատ, առ հասարակ բարեգործ եւ հիւրասէր եւ, եթէ, ինչպէս նոցա մասին ասում են, առեւտրական գործերում խղճմտանքից երբեմն ձեռք են վեր առնում, այդ կողմից նոքա ամենեւին չեն զանազանվում այն ազգերից, որոնց հետ ամենայնաւոր յարաբերութիւններ ունին, ինչպէս օրինակ ռուսներից, պարսիկներից, յոյներից և այլն։

Իրանց հայրենիքում՝ պարսկական, ռուսական և տաճկական տիրապետութեան ներքոյ՝ ապրող Հայերի թիւը մէկ միլիոնից չէ անցնում։ Մէկ եւ կէս միլիոն Հայեր ապրում են ցրուած միւս ազգերի մէջ, մեծաւ մասամբ փոքրիկ համայնքներ կազմելով, բայց ոչքա երբէք չեն կորցրել միութեան զգացմունքը, որ հաւատի նկատմամբ կապուած է օրաշ նախնեի, աւանդութիւններով օրաբգծուած եւ մի եւ նոյն ժամանակ պատմական տեսակէտից երեւելի վայրերի հետ, որոնց մէջ առաջին տեղն է բռնում հռչակաւոր Էջմիածնայ վանքը, Արարատի ստորոտում, ոչ միայն իւր աշխարհագրական դրութեան եւ մեծութեան շնորհիւ, այլ եւ իբրեւ կաթողիկոսի, եկեղեցւոյ պետի աթոռանիստ վայր։ Էջմիածնայ հիմնարկութիւնը հասնում է մինչեւ մեր ժամանակագրութեան երրորդ դար։ եւ հաւար հինգ հարիւր տարիների ընթացքում եղած է միշտ հայ քրիստոնէութեան յաճախ ուսերակ դարձած, բայց միշտ վերաշինուած ամենը բերդ։

Այն եկեղեցական գաղթականութեանց կարգում, որ Հայերը հիմնել են Եւրոպայում, առաջին տեղը բռնում է Մխիթարեանց հռչակաւոր վանքը Վենետիկի մօտ, Ս. Ղազարու կղզու վերայ, եւ գիտական նշանակութեան կողմից այս միաժամանակ հոգեւոր-աշխարհական ուսումնարանական հաստատութիւնը տասներորդ օրը օրէ օրեակ եկեղեցականութեան մէջ հոգիս թէ իւր հաւատարն ունենայ։ Սակայն այն երիտասարդ Հայերը, որոնք դէպի բարձրագոյն ուսում են ձգտում, տասնց զգալու իրանց մէջ հոգեւոր կոչում, նախադասում են իրենց գիտութիւնները գերմանական համալսարաններում ձեռք բերել։ Առաջին զարկը դէպի այս ուղղութիւնը տուեց մի հայ, որի հետ ես քառասնամեայ թուականներին ծանօթացայ իւր մայրենի քաղաքում, Երեւանում։ Նա կոչվում էր Աբովեան եւ շատ ժամանակ առաջ ծառայել էր Երեւանի բնակչաց, Դարպասի պրսիկնոր Պարսոյին իբրեւ առաջնորդ Արարատի վերայ բարձրանալու մի ջոցին—մի ձեռնարկութիւն, որ մինչեւ այն ժամանակ ոչ ոքին չէր յաջողել։ Պարսոյը պրսով սիրեց մեծ ձիրքերի տէր, բայց աղքատ երիտասարդին եւ վեր առաւ նորան իւր հետ Դօշպատ, ուր նա երեք տարի մեծ եռանդով ուսանում էր եւ ստանում տիրապետեց գերմանական լեզուին, որ թէ բանաւոր եւ թէ գրաւոր յարաբերութիւններ ունենալով նորա հետ, անկարելի էր նրան օտարացի համարել։ Սարա նա աշխատեց նաեւ Թիֆլիսում, սեր հարազատ հայերն են բնակվում և այնուհետեւ ուսի ի տարբառ երեւանում իրեւ ուսուցիչ՝ ոգեւորել երիտասարդութիւնը դէպի գերմանական լեզուն և գրականութիւնը, եւ այս գործում նա ի մէջի այլոց, մի զարմանալի ուսուցչական տաղանդ երեւան հանեց։ Եւ նոյա մօտ այնոքան ակներեւներ տեսայ, որոնք մի տարի սովրելուց յետոյ, աւելի լաւ էին ուսումնասիրել գերմաներէնը, քան գիմնազիաներում սովորարար ուսումնասիրում են Ֆրանսերէնը ութ տարուայ ընթացքում։ Այս աշակերտներից մի քանին յետոյ Գերմանիայում հանդիպելի. առանձին, գիտութիւնների յաղթելով, յաջողել էր սոցա թոյլատրութիւն եւ միջոցներ տուանով՝ գերմանական հանրապարանները յանձնելու։

Այժմ խմ տասը գրուած են մի ժողովածուի առաջին գրքոյկները, որ ծանել է Լապս գերմանական ազգեցութեանց ներքոյ և բացարձակ կերպով վիպում է որ ամբողջ ժամանակից կուլտուրան—հայկական գրականութիւնը կեանքի է կոչուել այնպիսի բանաստեղծների և գիտնականների ձեռքով, որոնք իրանց կրթութիւնը ստացել են գերմանական բարձրագոյն ուսումնարաններում։

Արարատ Լայսի ձեռքով հայերէնից թարգմանած գործի առաջին հատորիկը պարունակում է իւր մէջ երեք պատմութիւն Ռոտիայեղ Պատկանէնէ, որոնք գերազանցում են ազնվասոհութեամբ եւ նկարագրութեան պատրաստականութեամբ եւ մեզ թոյլ են տալիս խորը հայացքներ ձգել հեռաւոր հայեաց ժողովրդական կեանքի վերայ։

Երկրորդ հատորիկը պարունակում է «Գրականական էսքիզներ», որոնցից առաջինը ծանօթացնում է մեզ կուսական ազգային բանաստեղծութեան հետ Արարատի երկրներում, մինչդեռ հետեւեալ էսքիզները առաջ են բերում այն երեւելի մարդկանց կենսագրութիւնը եւ ոգեւորեցուցիչ գործունեութեան պատկերը, որոնք գլխաւորապէս նպաստել են իրանց ազգի հոգեւոր վերածնութեան։ Պակաս չէ նոյնպէս մի էսքիզ հայկական մատուցի արդի գրութեան մասին։ Ինչ ընդհանրապէս պատասում է ժողովածուին այնպէս մինչեւ այժմ ներկայանում է մեզ գերմանական թարգմանութեամբ—դա մի ընդհանուր պատկեր տուող ներածութիւն է։ Եւ այստեղ իմ ներկայ ժողովածուի գովաբանական ակնարկի մէջ տեղադրած էի բաւականանալ մի քանի պարզաբանող նկատողութիւններով, որոնք տալիս մանրամասն զրոյցի արժանի էին, քան թէ թոյլ են տալիս, «Թէգլիսկէ Բուռնդշաու» սահմանները։

Ֆրիդրիխ Բոդենշտէդտ։

(Թէգլիսկէ Բռռնդշաու, թիւ 258)

* * *

Մամուլին յանձնուած է և շուտով լոյս կը տեսնէ Լայպցիգում «Աբրանդնէ Պէպլէրնէ» հրատարակութեան երրորդ հատորը։ Այդ գիրքը որ կրում է Պէլրը ռռ-Բէրվնը «Ռ-Ռ Թէ-ռէ-Ա.ռ-Ռ-Ն-Ն (Պատկերներ Պարսկաստանից և Տաճկական Հայաստանից)» վերնագիրը, պարունակում է իւր մէջ Բաքիրի հետաքրքիր գործքերը. 1) Խաշ-վուշ 2) Բիրիշարաբանի 3) Պարսկական Հարեմում և 4) Զաբլդէնի։ Բացի երկրորդ պատկերի թարգմանութիւնը, որ կատարուած է պ. Անդրէա Արծրունու ձեռքով, երեք մնացեալ գրուածները փոխադրել է գերմաներէնի պ. Լեւոն Ռուբէնին։

Գրքի գինը վճարելու է, ինչպէս եւ նախընթաց հատորներինը, 75 կոպէկ։

* * *

1837 թուի Օգոստոսին Եարօսլավ քաղաքում կը գտնուրուի 7-դ հնագիտական ժողովը։ Այն խնդիրների շարքում, որոնք կ'զբաղեցնեն այդ ժողովը, նշանակուած է մի մէջ այլոց եւ հետեւեալը.

«Հ-ՅԻ-ԿԻ-ՐԻ-ՆԻ ԱՂԲԻՒՐԻՆԸ Ռուսաստանում»։

* * *

Լեհական «Kraj» շաբաթաթերթի մէջ տպուած է հետեւեալ հետաքրքրելի տեղեկութիւնը։ «Պարոն Հանուշը, որը, ինչպես յայտնի է, հետազօտում է հայկական բարբառը Գալիցիան Կուսի գիւղում, եւ որը առհասարակ եռանդուն կերպով զբաղուած է հայ լեզուի ուսումնասիրութեամբ, հոկտեմբերի 1-ին Վիեննայի արեւելագիտական ժողովում կարդաց մի հետաքրքրելի դասախօսութիւն այն հայ բարբառի առանձնայատկութիւնների վերաբերմամբ, որով տարբերվում են Կուսի բնակիչները։ Պարոն Հանուշի դասախօսութիւնը ընդունուեց բուռն ծափահարութեամբ։ Նրա աշխատանքը տպուած է «Կրակովի ճեմարանի հրատարակութեանց» մէջ և «Եռգիչի յիշատակարանի»։

(Աբջաքան։)

ՀԱՆԱՁԱՆՔ

ԵՐԿՈՒ ՆՈՄՈԳՐԱԳԵՏՔ

Հեռադիրը ծանոյց արդէն Աւստրօ-Հունգարիոյ նախկին նախարարապետ Պայդ կոմսին մահը։ Մեծանուն նախարարապետն անհաչտ ատելութիւն մ'ունէր Պիզմարքը իշխանին դէմ, և փոխադարձաբար։ Երկուց նախարարապետաց այս ատելութիւն վայրկեան մը միայն ընդհատուած է, 1868ին, որպէս կը պատմէ Ֆէյլոն։ Վիեննայի թղթակիցը։

«Ա.յդ պահուն, ի Կայդէյն, Աւստրիոյ Կայսրն և Բրուսիոյ թագաւորը տեսակցութիւններ կ'ունենային, որոց բնականաբար ներկայ կը դտնուէին երկու նախարարապետք։ Վիլհէլմ թագաւորը, դիտնալով թէ Ֆրանս-Եոզէֆ առատուն կանուխ կ'ելնէր, որոշած էր որ ինքն ալ ժամ հինգին անկողնէն ելնէ դարասրին վրայ հանդիպելու համար իւր հիւրին։ Ուստի մեծ եղաւ Ֆրանս-Եոզէֆ կայսեր զարմանքն երբ անկողնէն ելնելուն տեսաւ որ թագաւորն, հագուած ու ածիլուած, ընդառաջ կուգար իրեն։ Հարկ էր փոխարինել այս քաղաքավարութիւնն, և Կայսրն որոշեց որ յայտմ հետէ կէս ժամ աւելի կանուխ արթննայ։

Սակայն Բրուսիոյ թագաւորը չուզեց որ Կայսրէն վար մնայ քաղաքավարութեան տեսակէտով, և բան որում Կայսրը չորս ու կէսին կ'արթննար, ինքը չորսին ելաւ։ Մի մռնաք թէ երկու նախարարապետներն ալ հարկադրեալ էին իրենց վեհապետներուն պէս ընել։ Պիզմարքը կատղեցաւ։ Եթէ երկու ինքնակալները չարունակէին այսպէս զիրար դերազանցել ջանալ առտուն կանուխ ելնելու մասին, գիշերուան քունը վերջ ի վերջոյ պիտի վերցուէր։ Սակայն ի՞նչ հնար գտնել։ Պիզմարքը, իւր բոլոր հանճարեղութեամբ, չէր կարող այս անտանելի վիճակին ճար մը գտնել։ Թագաւորն ա՛լ սկսած էր ժամ ՅԻն ելնել անկողնէն։ Նեղը մնալով, Պայդի դիմեց ճարահատեալ։

—Կը սիրեմ առաւօտեան մինչեւ ժամ եօթը քնանալ, ըսաւ։ Ա.յնքան հնարամիտ չեմ։ բայց դուք որ դիւանագէտ էք, կարող էք միջոց մը գտնել՝ ինչ մը հանդարտեցնելու համար մեր տեղանց կատաղութիւնն առտուն կանուխ ելնելու։

Ոչնչդ ալ ժամանակներն ալ Ֆրանս-Եոզէֆ կայսրը չերմ բանիւք շնորհակալութիւն յայտնած էր առ Պայդ. և է պատճառաւ մը, խոստանալով չնորհել ինչ որ խնդրէր։

—Տէր, պատասխանեց նախարարը, քանի մը օր ժամ եօթնին ելէք։

Կայսրը ժպտեցաւ և ուշի ուշով լսեց երկուց նախարարապետաց տագնապալից վիճակը։ Շարունակեց առտուն կանուխ յառնել, սակայն թոյլ տուեցաւ նախարարաց որ ուզած ատենին ելնել։

Ա.յնուհետեւ երկու քաղաքագիտաց տեսութիւնը վերսկսաւ նոր սատակութեամբ։ Պայդ կոմսը մենամարտութիւն ունէր հաւաքելու ինչ որ կը դրուէր իրեն դէմ, և իւր Ալդէնպերկի ամարանոցին մէկ մասնաւոր սենեակին պատերը զարդարած էր իրեն դէմ գրուած կամ զրուցուած խօսքերով, և աւելորդ է ըսել թէ երկաթեայ նախարարապետին երգիծանքները չէին պակսեր մարդկային չարասրտութեան այս թանգարանին մէջ։ Կոմսն ինքն իսկ կը սիրէր պատմել Պիզմարքի մէկ խօսքն, որ կ'ըսէր օր մը թէ մարդոց խօսքերէն պէտք է զերծիլ մնապարծութեան մասը։

—Ա.յսպէս, յարեց, երբ Պայդ բան մը ըսէ, կը զերծիմ մնապարծութեան մասն, և ի՞նչ կը մնայ։ Զէրօ։

Իրաւ է թէ Պայդ մնապարծ էր։ Սակայն գերազանց մարդ մը միայն կարող է ժպտելով յիշեցնել այսպան չարամիտ բառեր։»

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ

Բէրդերսպուրգի լրագիրներէն մին հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ մուրացկանաց Ցանձնաժողովին վրայ որ 1837 էն ի վեր գոյութիւն ունի ռուսական կայսրութեան մայրաքաղաքին մէջ։

Ա.յս հաստատութեան նպատակն է կանխել մուրացկանութեան դէմ ի Բեդրսպուրգի եւ ջնջել զայն։ սակայն այս անտ տարուէ տարի կ'աւելնայ։ Ծնունդի ժամանակները մանաւանդ խումբ խումբ մուրացկաններ երեւան կ'եկնեն ոստիկանութեան հսկողութենէն հեռի տեղերը, մասնաւորաբար օրը տարածած միջոցին, շնորհիւ մթութեան։ Հազիւ եղած է թէ ոստիկան օրերը մուրացկան մը միջին հաշուով կը հաւաքէ մէկ երկու ռուբլի ողորմութիւն։

Ոստիկանութեան ձերբակալած մուրացկանները կը յանձնուին յանձնաժողովոյն, այր հիմնադրութեան դրամագլուխն է 250000 ռուբլի եւ որ բաց ատոի իրաւունք ունի հանդանակութիւններ ընելու։ Քաղաքին եկեղեցեաց մէջ դրուած 200 դանձանակներէ տարեկան 3000 ռուբլի հասոյթ մ'ունի։ Մինչեւ որ պատսպարեալ մուրացիկը տեղ մը չդրուի, յանձնաժողովն իւր ծախքը կը պահէ զայն, ռամիկ դասուն պատկանողները բաժնելով զարգացեալց դասուն պատկանող անձերէն։ Նոյն իսկ յանձնաժողովոյն բնակարանին մէջ առանձին մաս մը կայ ուր այս վերջնոց արամադրուեան ներքեւ կը դրուին անկողնով եւ բարձերով մահճակալներ։

Ժողովուած մուրացկանները չորս դասի կը բաժնուին. ծերութեան, հիւանդութեան կամ ուրիշ պատճառաւ ինկած անձինք. անոնք որ քաջառողջ լինելով կրնան աշխատիլ. դատարկապորներն որը իրենց բան գործ ըրած են մուրացկութիւնը. վերջապէս պատահական եւ առժամեայ մուրացիկներն, որպէս են հիւանդանոցէն ելնող գործաւորները։

Ոչինչ աւելի տարօրինակ է քան մուրացկանաց անցքն երբ խմբովին կը տարուին յանձնաժողովոյն բնակարանը։ Անցեալ օգոստոս 20ի օրն այդ մուրացիկներն 300 հոգի էին, 160 այր եւ 140 կին։ Բաժանումը կատարուելով, ծերերն եւ հիւանդները կը տարուին դէպի ապաստանատներն և հիւանդանոցները, քաջառողջ՝ դէպի գործարանները, մինչդեռ պատահական մուրացիկը կը ղրկուին իրենց դաւառները (երկաթուղին էջս գինով կը փոխադրէ զայնս), և գաւառապետներն ոստիկանութեան կը յանձնուին։ Ի պահանջել հարկին, յանձնաժողովը ձեռնարկներ կ'ընէ անցագրերը փոխելու համար, նմանապէս կը հաղորդեցնէ այն մուրացիկներն որոց հաղուստը ծըրիկ ծըրիկ եղած է։ Ա.յսպէս, 188ին, յանձնաժողովը բաշխած է 7000 կոտոր ըղդեստ, որոց մէջ և 1787 մուշտակ։

Ցանձնաժողովոյն ձեռքէն անցնող մուրացկանաց թիւն է տարին 6000 էն 10,000։ Ա.յս մուրացկանաց մեծ մասը Բեդրսպուրգի նահանդէն են։ անցեալ տարի 1798. կուգան ապա Թվերի (500), Նովկորոտի, Եարոսլավի, Վիդեպսքի, Բորովի նահանդներն։ Դիտողութեան արժանի է թէ մուրացկանաց մէջ պատահած չէ տակաւին Հրեայ մը կամ Թաթար մը։

Ցանձնաժողովը գործաւոր հաստատած է ժողովեալ մուրացկանաց ապաստանատան մէջ, և 1870ին հիմնած է երկու դպրոցներ, որոց մին արհեստական, մանչերու համար, և միւսը փոքր աղջկանց համար, ուր ձեռագործ կը սովրին։ կան նաեւ նախապատրաստական դասեր երկուքին տասն տարեկան մանկանց համար։ Ցանձնաժողովը կը հսկէ աշակերտաց վիճակին վրայ, մինչեւ որ չափահաս լինին։

ԻԼԱՆ

ԹԻՖԱՐԷԹ ՆԷՋԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻ

Հարկալը զրաաթ մէքթէպի էմնիյէսի իչիւն լուզումի կէօրիւնէն եւզ վարիլ չիմէնթէնը միւնադասասը իճրա գէլընճաղընտան, իթթաթ թաղիպ օ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՍՅՈՒ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 1,788,964

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՍՈՅՈՒ 1885 ՏԱՐԻՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած ճնշանին 15,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Զ. Պոլսոյ Գալատիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։*

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՊԻԻՏԱՐԷՍԹԻ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	10,000,000

Արեւելից Տեսչին՝ Մ. Լօմէն Բարաբօր
» Լիազօր գործակալ՝ Մ. Նալբանդեան

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կընդունի, նոյնպէս փոքր աղջոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Անոնք կը համարձակի ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զուտակաց ամէն անձանց իբր նուիրական պարտականութիւն մ'ի տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զուտակաց ապագան ապահովել. կամ ի դէպս ելեւէջաց օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կիներ և զուտակները աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռու պահելու համար։ ուստի արդէն հաստատութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան չափաւոր պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութիւնքն որ մէկ մի տարի Պիտարէպթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի հոգի թիւ 100 ռիպիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։

Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Օրինակ.—30 *տարու անձ մը տարին մի անգամ 1½ ոսկի տալով* **200** *անգլիական ոսկիի ռոպաղայ մը պատրաստած կըլլայ իւր ընտանեաց ետքն։ ետքն։*

Փափաքողք *աղաս են ընկերութեան պատուաւորութեան և հաստատութեան մասին տեղեկութիւն ստանալ Եւրոպոյս մեծ դրամատուններէն։*

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՁՕՐԱՅՈՒՅԺ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄԱՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԻՇՇՕ

Ամենազգու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապոպլեքսիոյները, Մելրերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայնեան և ամէն փափուկ անձինք։

Բարկացեալ Մկանանց և Զգայնոց ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և Զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ *ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արիւն տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Սնունդի ամէն դժուարութեան, Հիւծմանի, երկար ապաքինմանց, եւայլն։ ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զգային ուժգնութեան ամէն միճակներուն որոց շատեր լաւագոյնք կերպիւ ենթարկայ են մեր օրերս։*

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. Վիալ, Գուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ամիրբանեան դեղարան Տէլլա-Սուստա, դրա մեծ փողոց 469։

PAPIER FAYARD ET BLAYN

ՎԱՔՍՈՒՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ *կը հաստատէ անոր գեղարտագրութիւնք՝ բժշկելու համար Ցօդաղօսները, Վէրերը, Աչերը, Հոգեւորները, Կուրերը եւայլն։ Դինն է 1 ֆրանք. կը գտնուի ամէն Դեղավաճառաց քով։ Դիմել առ Բարիզ, Սէն-Մէռի փողոց, թիւ 30։*

ՍԻԿԱՐԷԹԻ ՃՇՄԱՐԻՏ Ծ. ՈՂՆԵՐԸ Պարտին գործածել միմիայն

JOB

կամ բնաւ չծխել ԺԱՆ ՊԱՐԴՈՒ Ստորագրութիւն

Jn Bardou

այս նշանավ միայն կը շինէ

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

Գնուելն և վաճառուելն ամէն տեսակ արժէքներու — ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ — Գանձուելն ամէն տեսակ կարօտներու

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, Բրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Կանխիկ և *«տարեւոր»* վաճառումն ֆրանսական բաժնեւոր պարտատիրոջ—Վիլ տը Բառի 3 % փոխառութիւն 1868 թ, 69 թ, 71 թ, 75 թ, 76 թ (4 %), Գաւառի Ֆոնտիկ տը Ֆրանս 1853 (3 %) Գամբիտալ 1860, 79, 80, Ֆոնսիէռ 1877, 79, Պանք Իբոթեքէռ 1880, Վիլ տը Լիոն 1880, Լիվ. 1860, Ամիէն 1881, 1/4 Վիլ տը Բառի 1871, 1/5 Գամբիտալ 1860, 1/10 Ֆոնսիէռ 1883 ուրն։ Ուրիշ Վիճակահանութիւնք տեղի կունենան ամէն ամիս և դիւաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 25,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿՆ կը վաճառէ այս ամէն արժէքներն ի փոխարէն ամսական 5, 10 և 20 ֆրանքի։ Գնոյն ճանմիջապէս կ'ստանայ իւր պարտատիրոջ թիւերն և իրաւունք կ'ունենայ թէ վիճակահանութեանց և թէ տոկոսի կտրոնները, *«իրը թէ տարեկան»* վճարած դիներ գումարելով։ Ամսական ստացագիրքը կը ներկայացուցնէ գնողաց ցոյց տուած ընթացքնին։

Ստորագրելու համար, դիմել առ ԱՊՈՍՈՒԼԱՆ ՆԱՍԻ ԵՓ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար։ Գրասենեակք թիւ 4, Պանչէ—Գարու, կ. Պոլիս։

Գործակալութեանց և ստորագրութեանց խնդիրք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներէ՝ ղրկուելու են Նմանապէս առ Ա. Նասի Էֆէնտի։

Պ. Յ. Գ. Բէլլիէռ, Բէռլին
Պ. Ա. Բիբիքոփէռլը, Ամյելու-Գործակատար
Գործակատարք՝ Պ. Յովսէփ Պ. Գալֆէնեան, ի Պրուսա
Պ. Միհատ Մէրտէնեան, Լիւմիր և շրջակայքը
Պ. Դ. Կոստանդա, ի Սկէտարի
Պ. Նուբար Ամէլէ, ի Դամասկոս՝ Սուրիոյ համար
Պ. Յովհաննէս Նահապետեան, ի Կէլիպոլու

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՑ ԵՒ ԱՐՀԻԵՍՏՍՍԻՆԱՑ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷ ՆՔ

ՏՈՐԹՈՐ Տ. ՎԱՆ ՄՈՆԲՐՈՎԷՆԻ

ՁԱՐ ԲԱԼԱՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՁԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ — DVM — ԴՈՐԾԱՐԱՆԻ ՆՇԱՆ

ԱՐԾԱԹԻ ԺԷԼԱԹԻՆՕ-ՊՈՌՄԻԵՐՈՎ

Կեդրոնատեղի՝ ԷՏՈՒԱՐ ՄԱՆԵՆ, դեղավաճառ,
Ընդհանուր գործակատար Թ. Բրիլլ և Պուլիարիոյ համար,
Հաբաճճի խան, Պոլիս, Մաբար Զաքլի մօտ։

Նոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին լուսանկարչութեան ամէն պիտանիները։

ՊՐԱՎԷԻ ՁՐԱՅՈՅԺ ԵՐԿԱԹ

ԿԱՆՄՆԶԱԾՏ (FER BRAVAIS) ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՐԱՎԷԻ ՁՐԱՅՈՅԺ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենազօրաւորն է. օր մի քանի կաթիլով, քիչ ժամանակի մէջ առողջութիւն կը վերահաստատուի։

ՊՐԱՎԷԻ ՁՐԱՅՈՅԺ ԵՐԿԱԹՆ՝ զորութիւնն ոչ չքաւորութիւն, ոչ ստամոքսի յոգնութիւն, ոչ թանչք և ոչ պնդութիւն կը պատճառէ։

ՊՐԱՎԷԻ ՁՐԱՅՈՅԺ ԵՐԿԱԹՆ՝ մինչեւին համ ու հոտ չունի և չտարալ ոչ գինին, ոչ կոֆէն և ոչ որ և է ըմպելեաց՝ որոց մէջ խառնուելով կը գործածուի։

ՊՐԱՎԷԻ ՁՐԱՅՈՅԺ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենէն ազատն է, որպէսզի առանց սրուակ մը մէկ ամիսէն վեր չարաթ կը տեւ է. ուրեմն այս դեղին գործածութիւնն՝ օրը մի քանի փարայի կու գայ։

ՊՐԱՎԷԻ ՁՐԱՅՈՅԺ ԵՐԿԱԹՆ սիրաները չեմցներ։

Ամէն սրուակի հետ յայտարարութիւն մը կը գտնուի, որ մանրամասն կը նկարագրէ այս պատուական ջրարբի երկաթին գործածման եղանակներն։

Պ. Պրավէ իւր հնարած երկաթաջրին զօրութիւնն կրնայ երաշխաւորել, երբ սրուակաց վերայ գտնուի իւր տպեալ ստորագրութիւնն կար մը թանաքով։ Մեծ և փոքր սրուակներով կը ծախուի։

Վաճառատեղին է Ի Փարիզ, BOUTRON & Cie, Rue St-Lazare, 40 & 42.

Կեդրոնատեղիքն են Լ. Գ. Պոլիս Բիւլիւքեան եղբարք, Գալատիան, Վ. Վնան Մանեի, և այլ մի քանի դեղարան։

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ. և Հ. ԲԻԼԶԻԿԻԲԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Գալաթա Կոստանդինի Բէյ-77
Զարմանալի գնով և սրտագոհ կը գործածուին եկած դեղագիրները

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԻՑ

Պ. և Հ. ԲԻԼԶԻԿԻԲԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Նէրէ Գալաթա Բէյ-26
ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԹՈՒ, ՁԿԱՆ ԻՒՐ ՆՈՐԵԿԻՆՑ ՊԱՏՐԱՍՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԿԱՊԱԿԱՆ ԵՒ ԴԱՂԱԿԱՆ ԴԵՂԱՊԱՏՈՒԹԻՒՆՔ, ՀԱՆԴԵՑԻՆ ՋՈՒՐ ԱԲԵՆ ՏԵՍԱԿ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԲԻՆԱ ԲԱԼԻՊԷԼԹԱՅԻ
Մ. ՊՅԱԼԻԿՃԵԱՆԻ

Այս յոյժ ախորժահամ բուժական բալպերիքը ընդարձակ գործածութեան մէջ դրուած է թէլ տարիներու մէջ իւր անխախտելի կարգ ուրիշ Ներգործութեան շնորհիւն, որ ա՛յլ, գ՛ոգայն և ընդհանուր առմամբ վատառողջ կարգութեանց ապաքինութեան։ ապրուստդ այն միջոցն է։

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը կոմերչիին դրասիրը Բիւլիւքեան եղբարց գեղարանը թիւ 77։ կը գտնուի նաեւ ուրիշ դեղարաններու մէջ։

Կը յանձնարարուի մանաւանդ ազգուշանալ կեղծ շինուածներէն։

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅԾԱԼ ՀԱՄՈՒՆ

ՖԻՆՃԱՆՃԻԼԱՐ ԵՕՅՈՒՐԵՈՒՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընծայ և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՔԱԼԻՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ *գեղեցիկ և հաստատուն*
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, *վաճառականաց եւ*
ԱՅՑԵՏՈՄՍՆԵՐ, *խիստ մաքուր և ընտիր։*

Ցանկալորդաց գիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցուրդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօղուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրադրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գրիչ, մուրմաք, պլոյտակ, գրասեղան եւ եւ։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՐԵՆՑՆԵՐԸ

կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմատ բաշա, 20,—ի Կալաթա Կալամանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

Վճարման դիւրութիւն
Զգուշանալ կեղծերէն։

ՏԱՄՆ ՏՈՐՈՒԱՆ ԶԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇՀԱՊՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻԼԱԶՊԱՊԻՔ
Ի Սքուտարի (Պալատքա)

Կեդրոնատեղի՝ Ի Կալաղա, Մամ-Հանի Լայա խան, 2։

ՋՐԼՏ. ԼԻՅԼԱՆՏ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՒ

Իսլամ Գանտարտան կը բռնի Հիւսիսային և Արեւելեան գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Յունական	3700
Ալեքսանդրիա	2500	Յունական	3700
Անտարզեան	2500	Յունական	3700
Աթենան	2500	Իսկերիան	5500
Ադոպիան	3700	Սպերիան	5500
Գալաբրան	6000	Իտալիան	5500
Գուլկոբրան	6000	Լեսպեան	2200
Բասրէլեան	800	Լիվերբան	2500
Սարբեան	2000	Լիսպան	800
Տուրբ	700	Օրմոնդ	700
Եմիրլեր	3700	Բերբան	3800
Յաստան	3700	Վալենսիան	6800
Յաղերիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալճերիան չունենալը, նաւապետ Էլիս, ամսոյս 26 ին ասա կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ՏԷՆՆԷՐԻՆ
Գրասենեակ
Թիւ 54, 56, 56, Բիւլիւք Միրլէթ խան, Գալաթա։

Նաւատեղերք, Պարտնայք Ֆրէտ, Լէյանտ և ընկ. — Լիվերբուլ

Գրասենեակներ
Կ. Պոլիս, Էտուատ Լաֆոնդլէն.
Ճիւրիխ, Պ. Պ. Բարվիր եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վակման և ընկ.
Մալտա, Ա. Քամիլերի.
Տիրա, Ա. Մ. Մավրոկորդատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդալ և ընկ.
511

ՓԻՒՆԱՐՏ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՒ

Ուր-ուրէ ելոյ մ'ելլայ կը բռնի Լիւլբ-լէյ և Մէլքուրկէլի գլխ.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոստոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Կանատայի ամէն կողմերուն համար, Նմանապէս Հաւանի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտանի, Կլասկոյի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի եւ եւ համար։

Ուղեւորաց համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամէն շաբաթուան մէջ կայ կին ֆոմբոչ մը

Ընկերութեան շաբաթները նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանդուստաւորութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Ալբէքօ շաբաթուան, նաւապետ Ֆէրրիլան, ասա հասաւ և ի մօտոյ Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՀՈՒԻ
Թիւ 1 Գիւլիւք Հաքի մօտ Գալաթա

511

ԲԱՐԱՆԻ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, Մէլքուրկէլի և Օրլոյի գլխ.
Կանոնաւորապէս բռնուլ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Յոֆիա	3,000	Պէյլա
Արարատ	2,500	Ռոմբրա
Լուսատիա	2,500	Բրուիդրանտ
Լանգտոֆ	2,500	Ա. Բիլ
Մասէտոնիա	2,500	Մարշ
Բոսնիկեան	2,800	Հոմբերտիլ

Ընկերութիւնն որինաւոր գներով վաճառք կընդունի Սարատական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանդուստութիւն կը սրտին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՐԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գրասենեակ
513

ՄՈՍ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ Ի Մէլքուրկէլի գլխ. բռնուլ
Ընդհանուր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանարս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերրա	4000	Սարբիա	3000
Օմանիլ	4000	Նէրթիս	3000
Սէնտրէս	3250	Ռեթա	3000
Թիգր	3250	Լադիս	800
Մակասար	3250	Գլենտա	800
Մարիսֆիր	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՕՒ և ԸՆԿ.
Ռիմմալ խան
ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 — 51, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվերբուլ

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԵԱՆ

Ն. ԲԱՐԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Բոլիս կանոնաւոր բռնուլ

Ոմանոն, Տրապիզոն և Պանդիրմա երթալիք յատաջիկայ շաբաթուան է՝ Մարսիլիայէն որ Նոյեմբեր 17ին Մարսիլիայէն և Նոյեմբեր 24ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յատաջիկայ շաբաթուան է Ռոդոսի որ պիտի մեկնի Նոյեմբեր 29ին։

Բարեւ և արագ ուղեւորութիւն

Նաւաղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹՐԻՆԻՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Բիւլիւք Միլիթ
514 — Մահանէ փողոց, թիւ 14

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՒ
Ընդ Գէլ Անէլլա, Կ. Պոլսոյ և Օրլոյի

ԹՈՎ ՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպսոս	2,000	Լէգանդրա	4,500
Անճէլս	3,000	Մարէնկօ	4,300
Ոսկի	1,300	Պարատիզ	2,500
Գասսանս	3,500	Մէյօ	2,000
Գորոտիզօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պարվ	2,000	Սարէլլա	3,000
Դէլրա	2,600	Օշլանտս	3,000
Գարիբաս	2,500	Զոլանտա	1,500
Գամէս	2,400	Զէրօ	2,000
Գաղա	2,000	Բասիքնէ	1,200
Գոմֆ	2,700	Բարէրս	3,200
Տիաս	2,500	Բասգեր	1,700
Տօմինա	1,800	Գիզ	2,800
Էրաչօ	2,600	Բիտրէ	1,400
Տրագա	2,600	Բրիտյոս	3,200
Ֆալչէն	800	Բոլս	3,000
Ֆիտս	1,700	Բոմանս	3,500
Ֆլամինկ	1,600	Բոմէս	3,500
Կարիլէս	3,500	Սպէնս	1,000
Կիգանս	2,200	Սարքս	2,000
Կոզ	1,800	Սիլվիս	2,000
Կրոսնս	2,200	Սորէնդ	1,300
Հանկ		Թասս	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ռուլոզ	3,000
Հիասալիս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմանդրդ	1,200	Թուքէս	2,800
Հիս	2,300	Քանդ	3,600
Քէլս	2,000	Լեսաս	1600
Քօլնս	2,200	Զէպրա	3,000
Լէս	2,000	Զէրս	41,0

Թուլիս շաբաթուան, նաւապետ Մօնս, ընդհանուր վաճառքով Հալէպ մեկնած է ասա յս 15ին և ղեկտ. 1ին ասա հասանելու։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՅՈՒԼԻՍԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գրասենեակ
Թիւ 17-18, Բիւլիւք Միլիթ խան Գալաթա
514

Արտօնատէր Ս. ՅԱՄԱՏԵԱՆ

ՀՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵՒՆ ԲՈՒՆԱԼԻՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻՒ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1886 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 1 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 30

Վոսֆորէն Էլէոզ շրջենաւերը

2 15 Եէնիմ. Մեզ. Պեյլիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
2 15 Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
2 15 Վանիք. Զէնկէլ. Պեյլեր. Գուզկ. Գապաթ.
2 15 Պէյդ. Բաշչավ. Ր. Բ. Մահ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
2 45 Գալաթաներ Մեզարպ. Պեյլիւք. Թար. Պէյդ. Բաշչավ. Գանդր. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկէլք. Պեյլեր. Գուզկ. Պէշիքթաշ.
3 15 Եէնիմ. Մեզ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Մթէնիա Պոյճ. Ր. Հիս. Պեպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.
4 30 Պեյ. Թար. Պէյդ. Բաշչավ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Վան. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իսկ.
4 45 Եէնիմ. Մեզ. Պեյլիւք. Թար. Եէնիք. Մթէն. Միրկ. Պոյճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
6 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյլիւք. Թարապ. Եէնիք. Մթէնիա Միրկ. Պոյճ. Ր. Հիսար Պեպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
7 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյլիւք. Թարապ. Պէյդ. Բաշչավ. Եէնիք. Միրկ. Գանդրճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտի. Արնավ. Զէնկէլ. Պեյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իսկ.
7 45 Ա. Գաղ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյլիւքտերէ Թարապ. Եէնիք. Մթէն. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պեյ. Թար. Պէյդզ. Բաշչավ. Ր. Բ. Մահ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իսկ.
9 — Եէնիմ. Մեզ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մեզ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Մթէնիա Պոյճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.

Կամարջէն Ռիվոլ շրջենաւերը

3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Պոյճ. Մթէն. Եէնիք. Թարապ. Պեյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
3 30 Գապաթ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյ. Զէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. Ա Ր. Հիսար Գանդրճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչավ. Պէյդ. Թարապ. Պեյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
4 15 Իսկ. Գուզկ. Պէշիք. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Ր. Բ. Մահ. Բաշչավ. Պեյդ. Պեյ.
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պեյլիւք. Մեզ. Եէնիմհալլէ.
5 30 Գաղ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պեյդ. Թարապ. Պեյ. Մեզարպ. Եէնիմ. Ր. և Ա. Գաղաք.
6 45 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր Զէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ա. Ե Ր. Հիսար. Գանդ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պեյլիւք.
8 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէն. Թար. Պեյ Մեզ. Եէնիմ.
9 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պեյ. Մեզ. Եէնիմ.
10 — Գապ. Գուզկ. Պեյլեր. Զէնկ. Վանտ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Ռիվոմբարտ. Բաշչավ. Պեյդ. Թարապ. Մեզ. Ր. և Ա. Գաղաք.
10 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Պոյճ. Մթէն. Եէնիք. Թարապ. Պեյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկեան Եէնիք. Թարապ. Պեյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պեյլեր Զէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բաշչավ. Պեյդ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Զէնկ. Վան.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.